

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 30 grudnia 2020 r.

WN-I.431.3.2020/EB-P

**Pan
Janusz Zdzieborski
Przewodniczący
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
w Mińsku Mazowieckim**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 426, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 29) członkowie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie przeprowadzili w dniach od 14 września do 30 października 2020 r. kontrolę problemową w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim usytuowanym przy ul. Konstytucji 3 Maja 16.

Przedmiotem kontroli było dokonanie analizy i oceny organizacji działalności Zespołu, przestrzegania obowiązującego trybu i procedur administracyjnych oraz poprawności merytorycznej wydawanych orzeczeń, jak również stosowania zasad postępowania przewidzianych w:

- ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zwaną dalej „ustawą o rehabilitacji”,
- rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16-go roku życia (Dz. U. z 2002 r., Nr 17, poz. 162, ze zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności” ,
- rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018 r., poz. 2027), zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie orzekania”,

- ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 256) zwaną dalej k.p.a.

W związku z kontrolą problemową, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Mińsku Mazowieckim działa na podstawie Zarządzenia Nr 17/2002 z dnia 5 czerwca 2002 r. Starosty Mińskiego wydanego na podstawie art. 6 i 6a ustawy o rehabilitacji po uzyskaniu zgody Wojewody Mazowieckiego z dnia 29.04.2002 r. Zgodnie z § 8 Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim, Powiatowe Centrum zapewnia obsługę finansowo-księgową oraz administracyjno-gospodarczą Powiatowego Zespołu. Budynek, w którym jest usytuowany Zespół jest własnością Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim, przeznaczony jest na pomieszczenia biurowe dla jednostek organizacyjnych powiatu mińskiego (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, wydziały starostwa powiatowego).

Pomieszczenia użytkowane przez Zespół są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i spełniają wymagania, o których mowa w § 24 ust. 1 i 2 oraz § 25 rozporządzenia w sprawie orzekania. Budynek, w którym znajduje się siedziba Powiatowego Zespołu jest przystosowany dla osób z ograniczoną sprawnością ruchową, a pomieszczenia służące obsłudze administracyjno – biurowej Zespołu są dla tych osób dostępne. Osoby niepełnosprawne mają możliwość swobodnego i samodzielnego poruszania się w pomieszczeniach Zespołu oraz użytkowania jego wyposażenia. Pomieszczenia zapewniają poszanowanie dóbr osobistych w trakcie prowadzenia badań lekarskich i rozmów przez członków składów orzekających.

Kontrola wykazała, że pomimo starań czynionych przez Przewodniczącego, w skład Zespołu nie powołano lekarzy: ortopedy i laryngologa. Fakt ten uniemożliwiał realizację przepisu zawartego w § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie orzekania, zgodnie z którym na przewodniczącego składu orzekającego powinno się wyznaczać lekarza, specjalistę w dziedzinie odpowiedniej do choroby zasadniczej dziecka lub osoby zainteresowanej.

Powiatowy Zespół pracuje w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności zgodnie z art. 6d ustawy o rehabilitacji.

Tryb postępowania orzeczniczego przed Powiatowym Zespołem w Mińsku Mazowieckim oraz procedury stosowane w tym postępowaniu budzą zastrzeżenia:

Powiatowy Zespół po wpływie wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub niepełnosprawności dokonywał niezwłocznie jego weryfikacji pod względem formalno-prawnym oraz pod kątem kompletności dokumentacji medycznej i konieczności jej uzupełnienia, wykorzystując w tym celu specjalne druki pod nazwą „analiza wewnętrzna wniosku o wydanie orzeczenia”. Analizy formalno-prawnej dokonywał Przewodniczący Zespołu. Oceny pod kątem uzupełnienia o dokumentację medyczną dokonywał lekarz członek Powiatowego Zespołu wskazując, o jakie dokumenty należy uzupełnić wniosek albo określając, iż nie wymaga on uzupełnienia o dodatkową dokumentację medyczną. Lekarz określał również specjalizację przewodniczącego składu orzekającego. Akta postępowania orzeczniczego poddane kontroli nie wskazują, w jaki sposób jest wyznaczany lekarz do wstępnej weryfikacji dokumentacji

medycznej. Wyznaczenie lekarza do wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej nie następuje w formie pisemnej, co uniemożliwia weryfikację czynności wyznaczenia.

W toku kontroli ustalono, iż Powiatowy Zespół kieruje do strony postępowania orzeczniczego zawiadomienie, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, wskazane w § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania, dotyczące konieczności uzupełniania dokumentacji medycznej Zawiadomienia na podstawie § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania wyznaczające termin posiedzenia składu orzekającego organ wysyła stronie bez zwrotnego potwierdzenia odbioru, co skutkuje tym, że w aktach postępowań orzeczniczych brak udokumentowania faktu doręczenia zawiadomienia stronie postępowania. W aktach sprawy brak jest również wydruku ze strony Poczty Polskiej *Śledzenia przesyłki*, która umożliwiałaby potwierdzenie faktu doręczenia stronie we wskazanym w przepisach prawa terminie zawiadomienia. Jednocześnie nie można ustalić, czy Powiatowy Zespół zawiadomienia o wyznaczonym terminie posiedzenia składu orzekającego, doręcza stronie postępowania co najmniej 7 dni przed wyznaczonym terminem posiedzenia składu orzekającego zgodnie z wymogiem określonym w § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania.

Kontrolujący stwierdzili, że w 10 sprawach Przewodniczący Zespołu wyznaczył na członka składu orzekającego niewłaściwego specjalistę (protokół str. 24-33). Ustalenie prawidłowego doboru członka składu orzekającego zostało wskazane w wytycznych Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych z dnia 29.10.2010 r., (znak: BON-IV.5273-125-AP/10).

Kontrola trybu rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności pod kątem zachowywania terminów do załatwiania spraw wskazanych w art. 35 k.p.a. wykazała, że Powiatowy Zespół nie dochowuje ustawowego jednomiesięcznego terminu do rozpoznania wniosku, wynikającego z art. 35 k.p.a. Stwierdzono, że spośród wszystkich skontrolowanych spraw o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności 66% (61 spośród 92) rozpatrzono po upływie jednomiesięcznego terminu do załatwienia sprawy określonego w art. 35 k.p.a. z winy organu. W takich przypadkach zgodnie z dyspozycją art. 36 k.p.a. oraz § 19 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie orzekania Powiatowy Zespół zawiadamia pisemnie stronę postępowania przed upływem terminu do załatwienia sprawy o wyznaczeniu nowego terminu rozpatrzenia wniosku, wskazując przyczynę uzasadniającą niemożność rozpatrzenia wniosku w ustawowym terminie.

Ponadto kontrolujący stwierdzili, że w przypadku 4 spraw w aktach brak zawiadomienia informującego osobę zainteresowaną lub przedstawiciela ustawowego dziecka o przekroczeniu terminu do załatwienia sprawy. W pozostałych sprawach z przekroczeniem terminu Zespół, zgodnie z art. 36 k.p.a., dopełnił obowiązku zawiadomienia osoby zainteresowanej o przekroczeniu terminu do załatwienia sprawy.

Dodatkowo w toku kontroli ustalono, iż zawiadomienie o nierozpatrzeniu odwołania w terminie skierowano do strony postępowania po upływie miesięcznego terminu na jego rozpatrzenie tj. w 18% spraw (17 spośród 92). W pozostałych sprawach zawiadomienia wystawiane na podstawie art. 36 § k.p.a. oraz § 19 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie orzekania zostały wystawione z datą nieprzekraczającą miesiąca od daty wpływu wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Poddane kontroli orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wysyłane były za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, co jest zgodne z zasadą doręczenia.

Wydawane przez Powiatowy Zespół orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zawierają elementy zgodne z wymaganiami zawartymi w § 13 rozporządzenia w sprawie orzekania. Uzasadnienia orzeczeń zawierają wskazanie faktów, które uznano za istotne w sprawie i udowodnione. Rozstrzygnięcia Powiatowego Zespołu w uzasadnieniach orzeczeń wyjaśniają stronie postępowania orzeczniczego motywy przyjętego stanowiska, odnosząc stan faktyczny danej sprawy do przesłanek kwalifikacji do niepełnosprawności albo stopnia niepełnosprawności określonych w przepisach ustawy o rehabilitacji, wskazują uznane przez organ dowody oraz odnoszą się do wskazanego celu złożonego wniosku.

Kontrola dokumentacji medycznej stanowiącej podstawę do wydania orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności w 91 sprawach wykazała, że ustalone u osób orzekanych schorzenia oraz wynikające z nich ograniczenia w funkcjonowaniu tych osób, zgodnie z obowiązującymi w dniu wydania orzeczenia definicjami stopni niepełnosprawności oraz standardami medycznymi, uzasadniały ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Kontrola *Ocen stanu zdrowia wystawianych przez lekarza - przewodniczącego składu orzekającego* wykazała powtarzające się uchybienia:

- niewystarczający opis zakresu i rodzaju ograniczeń spowodowanych naruszoną sprawnością organizmu osoby orzekanej, wynikającą z rozpoznania choroby zasadniczej i chorób współistniejących;
- niewystarczające uzasadnienie podjętego rozstrzygnięcia.

W przypadku wszystkich analizowanych spraw dokumentacja medyczna była wystarczająca i uzasadniała zaliczenie do niepełnosprawności albo stopnia niepełnosprawności oraz ustalone symbole przyczyn niepełnosprawności.

Kontrolujący wnoszą zastrzeżenia co do sposobu oceny niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności dokonywanej przez członków składów orzekających tj. przez pracowników socjalnych, doradców zawodowych, psychologów i pedagogów. Analiza pod względem merytorycznym wybranych *Ocen* wykazała, iż nie spełniają one niezbędnego wymogu kompletności, a proponowany przez specjalistę stopień niepełnosprawności lub niepełnosprawność nie zostały ustalone adekwatnie w relacji do zebranych w wywiadzie i udokumentowanych w *Ocenach* informacji. Zastrzeżenia budzą również sformułowane uzasadnienia proponowanych rozstrzygnięć nie wskazujące w każdym przypadku faktów, które uznano za istotne w sprawie i udowodnione zgodnie z przesłankami kwalifikującymi do konkretnego stopnia niepełnosprawności lub niepełnosprawności (art. 4 ust. 1 – 3 oraz art. 4a ustawy o rehabilitacji).

Specjaliści nadal nie wypełniają *Ocen* prawidłowo pomimo wskazania analogicznych zastrzeżeń stwierdzonych podczas kontroli przeprowadzonej w 2017 r.

Kontrolujący negatywnie oceniają niezrealizowanie zaleceń pokontrolnych wskazanych w wystąpieniu z dnia 31.03.2017 r. przekazanym po przeprowadzeniu kontroli problemowej w 2017 roku w zakresie prawidłowości wypełniania *Ocen* przez specjalistów.

Wobec przedstawionej oceny dotyczącej funkcjonowania jednostki poddanej kontroli, zwracam się o realizację poniższych zaleceń pokontrolnych:

1. Powołanie do składu zespołu lekarzy brakujących specjalizacji mających zastosowanie w procesie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności tj. ortopedy i laryngologa.
2. Prowadzenie postępowań orzeczniczych zgodnie z terminami załatwiania spraw wynikających z przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
3. Zapewnienie zgodności trybu postępowania w sprawie orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności z § 33 pkt 2 ww. rozporządzenia poprzez wyznaczenie przez Przewodniczącego Powiatowego Zespołu lekarza do wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej w zakresie kompletności oraz konieczności jej uzupełnienia o badania potwierdzające rozpoznaną chorobę zasadniczą, z zachowaniem formy pisemnej. Dokumentowanie ww. wskazanych czynności umożliwi wypełnianie druku *Karta obiegowa wniosku* wprowadzona w SI EKSMOoN.
4. Podniesienie jakości orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności poprzez podjęcie skutecznych działań zapewniających:
 - a) każdorazowe formułowanie wyczerpujących merytorycznie ustaleń, rzetelne wypełnianie druków *Oceny stanu zdrowia*, w szczególności punktu dotyczącego zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzonych u osoby zainteresowanej lub dziecka;
 - b) wyczerpujące merytorycznie formułowanie uzasadnień stanowiska zajętego przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego, które powinno potwierdzać słuszność rozstrzygnięcia w sprawie;
 - c) prawidłowe wypełnianie druków *Ocen* sporządzanych przez specjalistów - członków składu orzekającego w zakresie wszystkich punktów;
 - d) każdorazowe formułowanie wyczerpujących merytorycznie ustaleń orzeczniczych, rzetelne wypełnianie druków *Ocen* sporządzanych przez specjalistów - członków składu orzekającego, w szczególności w przedmiocie poziomu funkcjonowania osoby;
 - e) rzetelne wypełnianie *Ocen* sporządzanych przez specjalistów - członków składu orzekającego z uwzględnieniem uzasadnienia ustaleń orzeczniczych, spójnych ze wszystkimi danymi zawartymi w powyższych *Ocenach*.
5. Wzmocnienie nadzoru nad realizacją zadań przez lekarzy i specjalistów – członków Powiatowego Zespołu, w przedmiocie jakości wypełnianych *Ocen* w procesie orzeczniczym.
6. Zobowiązanie członków Zespołu (lekarzy i specjalistów), których jakość wypełnianych *Ocen* budziła zastrzeżenia kontrolujących, do udziału w szkoleniach doskonalących organizowanych przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie, w zakresie stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Działając na podstawie § 17 ust. 3 i 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia, oczekując w terminie 30 dni od daty doręczenia wystąpienia pokontrolnego zawiadomienia przez kierownika jednostki kontrolowanej o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Jednocześnie informuję, że treść niniejszego wystąpienia pokontrolnego, ogłoszona zostanie w Biuletynie Informacji Publicznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, na stronie internetowej *bip.mazowieckie.pl*.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Marzena Tazbir-Kowalczyk
Przewodnicząca
Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Osób
Niepełnosprawnych w Warszawie

Do wiadomości:

Pan Antoni Jan Tarczyński
Starosta Powiatu Mińskiego